

**PEDAGOGIK FAOLIYAT ORQALI IQTIDORLI BOLALARNI
ANIQLASH**

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

Shaymardonova Yulduz Sobir qizi

Annotasiya: Mazkur ilmiy ishda pedagogik faoliyat orqali iqtidorli bolalarni aniqlash haqida soʻz yuritilgan. Iqtidorli bolalarni pedagogik faoliyat orqali aniqlash murakkab va jiddiy jarayon boʻlib, u bolalarning turli sohalarda yuqori imkoniyatlarini aniqlashni oʻz ichiga oladi.

Kalit soʻzlar: Iqtidor, pedagogik faoliyat, intellektual salohiyat, Ijodkorlik, kreativlik, testlar va baholash, Inson resurslari, oʻqituvchilar.

Аннотация: В данной научной работе говорится о выявлении одаренных детей посредством педагогической деятельности. Выявление одарённых детей посредством педагогической деятельности – сложный и серьёзный процесс, включающий в себя выявление высокого потенциала детей в различных сферах.

Ключевые слова: Талант, педагогическая деятельность, интеллектуальный потенциал, Креативность, креативность, тесты и оценки, Человеческие ресурсы, педагоги.

Abstract: This scientific work deals with the identification of gifted children through pedagogical activities. Identification of gifted children through pedagogical activities is a complex and serious process, which involves identifying children's high potential in various areas.

Keywords: Talent, pedagogical activity, intellectual potential, Creativity, tests and assessment, Human resources, teachers.

Kirish: Pedagogik faoliyat orqali iqtidorli bolalarni aniqlash muhim pedagogik jarayon boʻlib, taʼlim tizimining samarali ishlashi uchun zarurdir. Har bir bola oʻziga xos rivojlanish yoʻlini bosib oʻtadi, ammo ayrim bolalar oʻzining yuqori

intellektual va ijodiy salohiyati bilan boshqalardan ajralib turadi. Bunday bolalarni erta bosqichda aniqlash va ularning iqtidorlarini to'g'ri yo'naltirish, kelajakda ularning muvaffaqiyatlarini oshiradi va jamiyatga foydali bo'lishlariga yordam beradi

Asosiy qism: Pedagogik faoliyat orqali iqtidorli bolalarni aniqlash muhim pedagogik jarayon bo'lib, ta'lim tizimining samarali ishlashini ta'minlashga yordam beradi. Bu jarayon, bolalarning intellektual va ijodiy salohiyatini aniqlash va rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Pedagoglar iqtidorli bolalarni aniqlashda o'qish, kuzatuvlar, testlar va turli metodlarni qo'llaydilar. Quyida iqtidorli bolalarni aniqlash va ularning salohiyatini rivojlantirishda qo'llaniladigan usullar va yondashuvlar keltirilgan: Pedagogik faoliyat orqali iqtidorli bolalarni aniqlashning birinchi bosqichi bolalarni doimiy ravishda kuzatishdir. O'qituvchilar bolalarning sinfdagi ish faoliyatini, qiziqishlarini, qanday mavzular bilan ko'proq shug'ullanishlarini va muammolarni qanday hal qilishlarini diqqat bilan kuzatadilar. Bu orqali bolalarning qobiliyatlari haqida aniq tasavvur hqilish mumkin. Kuzatuvlar yordamida bolalar qanday o'zgarishlar va yutuqlar ko'rsatishini tahlil qilish o'qituvchiga ularning iqtidorini aniqlashga yordam beradi. IQ testlari va boshqa psixologik testlar yordamida bolalarning intellektual salohiyatini aniqlash mumkin. Bu testlar bolaning aqliy darajasini, fikrlash tezligini, mantiqiy fikrlash qobiliyatini va analitik yondashuvlarini o'lchaydi. Shu bilan birga, ijtimoiy va emosional salohiyatni baholash uchun psixologik baholash usullari qo'llaniladi. Bu metodlar iqtidorli bolalarni aniqlashda samarali bo'lib, ularning salohiyatlarini to'liq ochib berishga yordam beradi. Iqtidorli bolalarni aniqlash uchun ijodiy va analitik faoliyatlar muhim rol o'ynaydi. Bunday bolalar yangi g'oyalarni ishlab chiqish, ijodiy masalalarni echish va murakkab vaziyatlarda yangi yechimlar topishda yuqori qobiliyat ko'rsatadilar. O'qituvchilar ijodiy ishlanmalar, esse yozish, tasviriy san'at, drama, musiqa kabi faoliyatlar orqali bolalarning ijodiy qobiliyatlarini baholaydilar. Ijtimoiy masalalarni yechishda, ular tez va mantiqiy yondashuvlarni ishlab chiqadilar. Iqtidorli bolalarni aniqlash uchun maxsus testlar va tadqiqot metodlaridan foydalanish mumkin. Masalan, akademik fanlarda olimpiadalar,

tanlovlar yoki fanlar bo'yicha maxsus sinovlar tashkil etish. Bu musobaqalar bolalarning bilimini, qobiliyatini va kuchli tomonlarini ko'rsatishga yordam beradi. Iqtidorli bolalar turli fanlar bo'yicha yuqori natijalar ko'rsatishi mumkin. Pedagogik faoliyatda individual yondashuvni qo'llash iqtidorli bolalarni aniqlashning muhim vositasidir. Har bir bolaga alohida e'tibor qaratish, uning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos keladigan ta'lim metodlarini qo'llash orqali bolalarning iqtidorlari yanada rivojlanadi. O'qituvchilar o'z sinflarida ko'proq vaqt ajratish, murakkab masalalar va qo'shimcha vazifalar berish orqali bolalarning salohiyatini o'z vaqtida rivojlantiradilar. Iqtidorli bolalarni aniqlashda nafaqat aqliy, balki emosional va ijtimoiy salohiyatlarni ham hisobga olish kerak. Iqtidorli bolalar ko'pincha boshqalarga nisbatan yuqori darajadagi ijtimoiy ko'nikmalarga ega bo'lishadi. Ular jamoaviy ishda muvaffaqiyatli bo'ladilar va boshqalar bilan samarali ishlashadi. Pedagoglar bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini, o'zini tutish tarzini va emosional holatini kuzatib borib, ularning rivojlanishini rag'batlantirishlari kerak.

Xulosa:

Pedagogik faoliyat orqali iqtidorli bolalarni aniqlash – bu kompleks jarayon bo'lib, u pedagoglar, ota-onalar, psixologlar va boshqa mutaxassislarining birgalikdagi sa'y-harakatlarini talab qiladi. O'qituvchilar turli metod va yondashuvlarni qo'llab, bolalarning salohiyatini aniqlash, ularni rivojlantirish va to'g'ri yo'naltirishga imkon yaratadilar. Bu jarayon nafaqat bolalar uchun individual ta'lim dasturlarini yaratishga yordam beradi, balki ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun asos yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ergashev, S. (2017). Pedagogikada iqtidorli bolalar bilan ishlashning nazariy va amaliy asoslari. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Parker, W. D. (2000). Gifted Children: Psychological and Educational Perspectives. Boston: Allyn and Bacon.
3. Sharipov, A. (2018). Pedagogik faoliyatda iqtidorli bolalarni aniqlash va rivojlantirish metodlari. Tashkent: Ta'lim nashriyoti
4. Gullikson, A. (2001). Understanding and Educating Gifted Students. California: Corwin Pres